

Kommunstyrelsen

Avgift för hemsjukvård i Eskilstuna kommun

Förslag till beslut

Förslag till kommunfullmäktige

Inskriften hemsjukvård, hemsjukvård i form av enstaka hembesök samt omlägnings- och förbrukningsmaterial i samband med hemsjukvårdsinsatser för personer över 18 år i ordinärt boende blir avgiftsfri från och med 1 juli 2017.

Ärendebeskrivning

Landstinget Sörmland har som målsättning att bli ”Sveriges friskaste län 2025”. I syfte att komma närmare målet har landstinget beslutat att förebyggande hälso- och sjukvård ska bli helt avgiftsfri. Avsikten är bland annat att styra över patienter från akutmottagningarna till öppenvården. Landstingets beslut innebär i korthet att primärvården blir avgiftsfri medan en enhetstaxa införs inom specialistvården. En avgift kommer dock att utgå vid besök på primärvårdsjouren.

Brukare som har behov av hälso- och sjukvård i ett vård- och omsorgsboende får insatser utan särskild avgift medan brukare i ordinärt boende betalar avgift för hemsjukvård. Förslaget innebär att kommunen tar bort avgiften i ordinärt boende för inskriven hemsjukvård, enstaka hembesök och för omlägnings- och förbrukningsmaterial i samband med att landstinget förändrar sina patientavgifter. Det faktiska intäktsbortfallet inom vård- och omsorgsnämndens ansvarsområde beräknas vara litet då avgift för hemsjukvård ingår i maxtaxan. Om avgiften för hemsjukvård tas bort så ökar avgiftsutrymmet för den enskilde vad gäller t ex hemtjänst, trygghetslarm och mat och kommunens intäktsbortfall blir lägre. Intäktsbortfallet beräknas till cirka 300 tkr/år. Förslaget innebär även att kommunen minskar den administrativa hanteringen som avgift för hemsjukvård medför.

Ärendet har behandlats av vård- och omsorgsnämnden som i sitt sammanträde från den 7 december 2017 fattade beslut om att införa en avgiftsfri hemsjukvård i Eskilstuna kommun från och med den 1 juli 2017.

Kommunledningskontorets synpunkter

Kommunledningskontoret ställer sig bakom vård- och omsorgsnämndens beslut. Det är viktigt att tillsammans med landstinget planera för hur vården och omsorgen bäst ska anpassas till de äldres behov. Ett ökat fokus på förebyggande verksamhet och tidiga insatser minskar behovet av kvalificerad vård och omsorg. Även Myndigheten för vård- och omsorgsanalys har rekommenderat att kommuner och landsting tillsammans satsar på förebyggande och rehabiliterande åtgärder, både för äldre som har och inte har äldreomsorg. Att ta bort avgiften för hemsjukvård innebär att huvudmännen har samma förhållningssätt till den enskilde oavsett om hälso- och sjukvårdsinsatsen utförs av kommunen eller landstinget.

Förslaget innebär även att vård- och omsorgsförvaltningen kan minska administrationen kring fakturahantering. Tiden som frigörs kan läggas på andra arbetsuppgifter som bättre gynnar medborgaren.

Konsekvenser för hållbar utveckling och en effektiv organisation

Kommunledningskontoret anser inte att en avgiftsfri hemsjukvård kommer att medföra ökade kostnader för kommunen eller leda till försämring av effektivitet i kommunens organisation.

Pär Eriksson
kommundirektör

Marita Skog
utvecklingsdirektör

Beslutet skickas till:

§ 140 Avgift för hemsjukvård i Eskilstuna kommun (VON/2016:121)

Beslut och förslag till kommunfullmäktige

Inskriften hemsjukvård, hemsjukvård i form av enstaka hembesök samt omlägnings- och förbrukningsmaterial i samband med hemsjukvårdsinsatser för personer över 18 år i ordinärt boende blir avgiftsfri från och med 1 juli 2017.

Deltar ej i beslutet

Filip Rundström (M) avstår från att delta i beslutet.

Ärendebeskrivning

Landstinget Sörmland har beslutat att primärvården ska bli avgiftsfri medan en enhetstaxa införs inom specialistvården. Åtgärden är ett led i målsättningen att bli ”Sveriges friskaste län 2025”.

Brukare som har behov av hälso- och sjukvård i ett vård- och omsorgsboende får insatser utan särskild avgift medan brukare i ordinärt boende betalar avgift för hemsjukvård. Förslaget innebär att kommunen tar bort avgiften i ordinärt boende för inskriven hemsjukvård, enstaka hembesök och för omlägnings- och förbrukningsmaterial i samband med att landstinget förändrar sina patientavgifter. Det faktiska intäktsbortfallet inom vård- och omsorgsnämndens ansvarsområde beräknas vara litet då avgift för hemsjukvård ingår i maxtaxan. Om avgiften för hemsjukvård tas bort så ökar avgiftsutrymmet för den enskilde vad gäller t ex hemtjänst, trygghetslarm och mat och kommunens intäktsbortfall blir lägre. Intäktsbortfallet beräknas till cirka 300 tkr/år. Förslaget innebär även att kommunen minskar den administrativa hanteringen som avgift för hemsjukvård medför.

Yrkanden

Erika Rydja Sandvik (L), Benny Ekström (SD), Maria Forsberg (V), Christina Andersson (C) och Majo Kuusikoski (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Justerandes sign		Utdragsbestyrkande

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande

Vård- och omsorgsnämnden

Avgift för hemsjukvård i Eskilstuna kommun

Förslag till beslut

Förslag till kommunfullmäktige

Inskriften hemsjukvård, hemsjukvård i form av enstaka hembesök samt omlägnings- och förbrukningsmaterial i samband med hemsjukvårdsinsatser för personer över 18 år i ordinärt boende blir avgiftsfri från och med 1 juli 2017.

Sammanfattning

Landstinget Sörmland har beslutat att primärvården ska bli avgiftsfri medan en enhetstaxa införs inom specialistvården. Åtgärden är ett led i målsättningen att bli ”Sveriges friskaste län 2025”.

Brukare som har behov av hälso- och sjukvård i ett vård- och omsorgsboende får insatser utan särskild avgift medan brukare i ordinärt boende betalar avgift för hemsjukvård. Förslaget innebär att kommunen tar bort avgiften i ordinärt boende för inskriven hemsjukvård, enstaka hembesök och för omlägnings- och förbrukningsmaterial i samband med att landstinget förändrar sina patientavgifter. Det faktiska intäktsbortfallet inom vård- och omsorgsnämndens ansvarsområde beräknas vara litet då avgift för hemsjukvård ingår i maxtaxan. Om avgiften för hemsjukvård tas bort så ökar avgiftsutrymmet för den enskilde vad gäller t ex hemtjänst, trygghetslarm och mat och kommunens intäktsbortfall blir lägre. Intäktsbortfallet beräknas till cirka 300 tkr/år. Förslaget innebär även att kommunen minskar den administrativa hanteringen som avgift för hemsjukvård medför.

Ärendebeskrivning

Landstinget Sörmland har som målsättning att bli ”Sveriges friskaste län 2025”. I syfte att komma närmare målet har landstinget beslutat att förebyggande hälso- och sjukvård ska bli helt avgiftsfri. Avsikten är bland annat att styra över patienter från akutmottagningarna till öppenvården. Landstingets beslut innebär i korthet att primärvården blir avgiftsfri medan en enhetstaxa införs inom specialistvården. En avgift kommer dock att utgå vid besök på primärvårdsjouren.

Kommunens ansvar för hälso- och sjukvårdsinsatser i ordinärt boende

I Sörmland har kommunerna ansvar för hälso- och sjukvårdsinsatser på primärvårdsnivå i ordinärt boende för patienter 18 år och äldre. Med hemsjukvård avses hälso- och sjukvård när den ges i patientens bostad. Ansvaret gäller alla diagnoser och innefattar hemsjukvård, hembesök, rehabilitering, habilitering och vissa hjälpmedel. Kommunens hälso- och sjukvårdsansvar omfattar hälso- och sjukvårdsinsatser upp till och med sjuksköterskenivå samt arbetsterapeut och fysioterapeut.

Hemsjukvård i Eskilstuna

Målsättningen är att all planerad hälso- och sjukvård som med bibehållen säkerhet kan ges i hemmet ska ske via hemsjukvård. Grunden för att skriva in patienten i hemsjukvården är dennes omvårdnads-, rehabiliterings- och medicinska behov.

En person kan få hemsjukvårdsinsatser i samband med utskrivning från slutenvården eller efter besök i primärvården. Behov kan även identifieras utan ett samband med en sjukhusvistelse eller ett primärvårdsbesök. Landstinget gör en bedömning av patientens hälsotillstånd och har tolkningsföreträde om ärendet ska handläggas på en mottagning eller genom ett hembesök av kommunens legitimerade hälso- och sjukvårdspersonal. Då personen redan är känd inom kommunens hemtjänst kan hemtjänstpersonal initiera bedömning av kommunens sjuksköterska inför diskussion med läkare på vårdcentral. Utprovning av hjälpmedel kan göras i hemmet direkt av kommunens arbetsterapeut eller fysioterapeut via Rehabiliteringen i ordinärt boende.

Inskrivning hemsjukvård

Vid inskrivning i hemsjukvård upprättas en samordnad individuell plan vilken dokumenteras i både kommunens och landstingets journal. Patienten har en utsedd ansvarig läkare på vårdcentral och i förekommande fall en ansvarig läkare på sjukhuslinik samt en ansvarig sjuksköterska i kommunen. Sjuksköterskan i kommunen har samordningsansvaret och fungerar som patientens fasta vårdkontakt. Då behov av inskriven hemsjukvård inte längre finns avslutas insatsen.

Enstaka hembesök

Enstaka hembesök kan ske som både planerade och oplanerade hembesök och utförs av kommunen. Hembesök definieras som ett fåtal besök i hemmet av legitimerad personal under en begränsad tid. Kommunens sjuksköterska får, efter bedömning av legitimerad personal på vårdcentralen, ett uppdrag att göra hembesöket. Behov av hembesök kan också identifieras på sjukhus, öppenvårdsmottagningar, i hemtjänsten eller av patienten själv.

Nuläget

Antalet inskrivna i hemsjukvården i Eskilstuna 2016 är i genomsnitt 530 personer per månad (budget 2016). I genomsnitt är det cirka 60 personer som enbart har hemsjukvård i hemmet, vilket varierar över tid. Övriga personer med hemsjukvård har även hemtjänst eller personlig assistans. Därtill genomförs i genomsnitt 320

enstaka hembesök i månaden av sjuksköterska och 699 enstaka hembesök i månaden av arbetsterapeut eller fysioterapeut (budget 2016). I enstaka hembesök ingår även förebyggande hembesök och besök som initierats av hemtjänstpersonal som vill ha råd och stöd. Patienten betalar ingen avgift för förebyggande hembesök eller besök som initierats av hemtjänstpersonal.

Avgift för hemsjukvård i länet

Beslut om patientavgift fattas av respektive huvudman och är därmed olika i kommunerna. I kommunen ingår patientavgiften för hembesök i nationellt beslutad maxtaxa. Hembesök som utförs av kommunen ingår inte i landstingets högkostnadsskydd.

Länsstyrgruppen för närvård i Sörmland har en särskild arbetsgrupp som följer upp hemsjukvården i länet. Den årliga rapporten redovisas till den gemensamma nämnden för socialtjänst och vård i Sörmland (NSV). I rapporten ”Överförande av hemsjukvården till kommunerna i Sörmland – 2015” redovisas nedanstående uppgifter.

Kommunernas avgifter i Sörmland (2015) skiljer sig enligt nedan:

	Hemsjukvård	Enstaka hembesök	Omläggingsmaterial	Avgiftstak
Eskilstuna	450 kr/mån	150 kr Max 450 kr/mån	150 kr/mån	Maxtaxa
Flen	Avgiftsfritt	150 kr		Maxtaxa
Gnesta	156 kr/mån	156 kr		Max 900 kr för hembesök/år
Katrineholm	Avgiftsfritt	150 kr		Maxtaxa
Nyköping	450 kr/mån	153 kr	150 kr/mån	Maxtaxa
Oxelösund	Avgiftsfritt	145 kr		Besöksavgift ingår i maxtaxa
Trosa	156 kr/mån	156 kr		Maxtaxa
Strängnäs	Avgiftsfritt	150 kr		Maxtaxa
Vingåker	311 kr/mån	156 kr		Maxtaxa

Fyra av nio kommuner hade 2015 valt att ha en avgiftsfri hemsjukvård i kommunen. Regelverket och arbetssättet skiljer sig mellan kommunerna.

Avgift för hemsjukvård i Eskilstuna

Antalet inskrivna i hemsjukvården i Eskilstuna 2016 är i genomsnitt 530 personer per månad. Personer som har hemtjänst och är inskriven i hemsjukvård i Eskilstuna får sällan betala avgift för hemsjukvård. Detta eftersom avgiftstaket i maxtaxan uppnås. Maxtaxan innebär att den enskilde inte betalar mer än 1 991 kronor/månad (2016) för vård och omsorg från kommunen, t ex hemtjänst, trygghetslarm eller hemsjukvård. En grov bedömning är att det är ca 15-20 brukare som får betala för hemsjukvården när de samtidigt har hemtjänst.

I september 2016 var det 47 personer som enbart var inskriven i hemsjukvården eller som fått enstaka hembesök och som inte hade någon annan insats av kommunen. Av dessa betalade tre personer för omlägningsmaterial. Om samtliga betalar 450 kronor i månaden för insatsen så genererar det en maximal intäkt på motsvarande 21 150 kronor för september, helår 253 tkr. Det är inte sannolikt att samtliga haft ett tillräckligt avgiftsutrymme varför intäkten troligen är lägre. I genomsnitt över året är det cirka 60 personer som enbart är inskriven i hemsjukvården eller får enstaka hembesök utan annan insats från kommunen. Den maximala intäkten för 60 personer på helår är 324 tkr/år (beräknat på en avgift om 450 kronor i månaden). Det är uppskattningsvis ca 100 patienter i hemsjukvården som har behov av förbrukningsmaterial i samband med sårömläggningar och även denna avgift ingår i maxtaxan.

Personer med eget ansvar för sina läkemedel och som har Apodos ingår inte i målgruppen för hemsjukvård. Personer som får läkemedel kostnadsfritt från psykiatrisk klinik och där läkare bedömt att hemsjukvården ska ansvara för läkemedlen har kostnadsfri hemsjukvård. Inom vård- och omsorgsboende betalar inte brukaren en särskild avgift för hälso- och sjukvårdsinsatser utan den ingår i avgiften för övrig vård och omsorg. Det finns även specialavtal kring asylsökande patienter och utomlänspatienter.

Om kommunen tar bort avgiften för hemsjukvård, enstaka hembesök och omlägnings- och förbrukningsmaterial i ordinärt boende så finns det en risk för att målgruppen för insatsen ökar. Vårdcentralen kan i större utsträckning rekommendera patienten en kontakt med kommunens hemsjukvård. Samtidigt är det inte sannolikt att en enskild person önskar hemsjukvårdsinsatser om behovet saknas. Att arbeta förebyggande och i ett tidigt skede innebär att större omvårdnadsbehov kan förebyggas och/eller fördröjas.

Finansiering

Intäkten som bokförs för hemsjukvården (inskrivna patienter och enstaka besök) inom vård- och omsorgsnämndens ansvarsområde ligger för närvarande på i genomsnitt 68 tkr/månad och på helår 815 tkr. Utfall 2015 redovisas till 805 tkr.

Bestämmelserna om maxtaxan påverkar intäktsflödet. Om brukaren inte betalar för hemsjukvård så innebär det att avgiftsutrymmet för t ex hemtjänst, trygghetslarm och/eller mat ökar. Om avgiften för inskriven hemsjukvård, enstaka hembesök samt omlägnings- och förbrukningsmaterial tas bort så beräknas det faktiska intäktsbortfallet till uppskattningsvis 300 tkr/år. Detta intäktsbortfall balanseras till viss del av en minskad kostnad för avgiftshantering i form av administration, fakturahantering och utskick. Den ekonomiska konsekvensen av att ta bort hemsjukvårdsavgiften blir därmed begränsad.

Konsekvenser för hållbar utveckling och en effektiv organisation

Landstinget Sörmland har beslutat att primärvården ska bli avgiftsfri medan en enhetstaxa införs inom specialistvården. Åtgärden är ett led i målsättningen att bli ”Sveriges friskaste län 2025”.

Kommunen och landstinget behöver i större utsträckning gemensamt planera för hur vården och omsorgen bäst ska anpassas till de äldres behov. Ett ökat fokus på förebyggande verksamhet och tidiga insatser minskar behovet av kvalificerad vård och omsorg. Även Myndigheten för vård- och omsorgsanalys har rekommenderat att kommuner och landsting tillsammans satsar på förebyggande och rehabiliterande åtgärder, både för äldre som har och inte har äldreomsorg. Att ta bort avgiften för hemsjukvård innebär att huvudmännen har samma förhållningssätt till den enskilde oavsett om hälso- och sjukvårdsinsatsen utförs av kommunen eller landstinget.

Förslaget innebär även att vård- och omsorgsförvaltningen kan minska administrationen kring fakturahantering. Tiden som frigörs kan läggas på andra arbetsuppgifter som bättre gynnar medborgaren.

Sara Schelin
Förvaltningschef

Johan Lindström
Biträdande förvaltningschef

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen